

בבית המשפט העליון בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק

בג"ץ 5672/13

לפני: כבוד השופט ס' גובראן
כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט נ' סולברג

העותר: עמותת איזון חוזר להפצת ההשכלה

נ ג ד

המשיבים: 1. מדינת ישראל משרד הבריאות
2. יעל גרמן שרת הבריאות

עתירה למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה: כ"ג באלול התשע"ג (29.08.13)

מזכיר הרכב גל אידן

בשם העותר: עו"ד דן אשכנזי; עו"ד דיקלה ברנס

בשם המשיבים: עו"ד אורי קידר

פרוטוקול

כבוד השופט י' דנציגר:

מה המשמעות של העתירה כאשר מבצע החיסון נמצא בעוצמתי והאם לעתירה יש בסיס להישמע

עו"ד ברנס:

לטעמנו כן היות והורים רבים ממתניים להכרעת כבודכם. גם הנימוקים המבססים את העתירה שלנו רלוונטיים למרות שקראנו את תשובת העתירות ובסעיף 45 צוין כי המשיבות מכירות בכך שהחיסונים יהיו לטובת הילדים המקבלים אותם ובסעיף 145 הם טוענים שהחיסונים מחנכים את הילדים. משרד הבריאות לא ממונה על חינוך הילדים.

כבוד השופט נ' סולברג:

גם באי מתן חיסון יש חינוך,

עו"ד ברנס:

אבל המבצע הנוכחי לא משרת את טובת הילדים אלא למנוע הדבקת אחרים. אנו פרטנו בעתירה שלא נמסרים להורים כל הסיכונים הכרוכים בכך, ההסברים ניתנים בשיטת השלבים, לאחר מכן מחולקים עלונים ולאחר שמגיעים לטיפות החלב הם חוזרים בהם לעיתים ולכן אנו סבורים שהעתירה עדיין רלוונטית.

כבוד השופט ס' ג'ובראן :

השאלה האם ההגדרה שלכם שמדובר בניסוי היא לא מרחיקת לכת? נראה לי שיש הגזמה מסוימת בטענה, הרי ניסויים נעשו בשנות השישים כשהיתה מגפה גדולה ואז היו מאות אפלים של נפגעים רבים בעולם, היו 3 זנים שאחד ירד מהפרק ולגבי שני הזנים האחרים נעשו ניסויים רבים בעולם שהוכיחו את עצמם. משרד הבריאות עשה עבודה יסודית, הקים צוותים וערך קונסוליום עם מיטב הרופאים מכל הקשת. אתם מסתמכים על ניסוי בהודו כתוצאה ממנו 19 ילדים שחוסנו היתה להם השפעת לוואי אבל מעיון במגזין נאמר שהתופעות לא נגרמו כתוצאה מהחיסונים, אז יש פה קצת בעיה בנושא.

עו"ד ברנס :

טענת המשיבות שלא נוצר פה תרכיב חדש ולכן אין צורך לערוך ניסוי פה. לעניין תופעות הלוואי גם המשיבות עצמן אינן חולקות על כך שישנן תופעות לוואי בחיסון והן לא מפרטות זאת. במקומות בעתירה מתייחסות המשיבות בסיכון ביחס לשיתוק כך בסעיפים 57-58 ואומרות שזה נדיר וקלוש ולא מפורטות יתר תופעות הלוואי.

כבוד השופט י' דנציגר :

דווקא בסעיפים 57-58 הדבר העיקרי שעולה שבאופן כללי נאמר שלא היה מקרה אחד של שיתוק כתוצאה מחיסון פוליו ובסעיף 58 שעוסק בארה"ב גם בו לא היה מקרה נכון שבסיפא יש חריג על מקרה אחד בלבד בכל העולם שבו יש שיתוק vapp אבל השאלה אם הדברים לא מקהים את העוקץ כתוצאה מהמבצע הזה.

עו"ד ברנס :

לא נטען שאין תופעות לוואי ביחס לחיסון הזה וזה לא מספיק.

כבוד השופט ס' ג'ובראן :

כמעט אין תרופה בעולם שאין לה תופעות לוואי זה מובן לאנשים שגם אין להם זיקה למקצוע הרפואה. בחו"ד לא ניתחו את הסוגיה על כל צדדיה, מומחה בתחום מסויים שלא בתחום הזה כמעט ריקה מתוכן ולכן אין טיעונים לגבי הטענות שלכם.

כבוד השופט נ' סולברג :

מדובר ב-2.5 מיליארד מנות חיסון איזה סיבה שהוצאת הרכיב לטענתך עושה את ההבדל, זו טענה שלא נתערב בה. על רצף הזמן הוספו הסברים גם בשלב ההגעה לטיפת חלב והגענו לשלב שההסברים לכאורה מספקים.

עו"ד ברנס :

קיים בלבול רב בקרב הציבור. ההסברים לא מספקים. צריך לתת אותם בשלב מאוד מוקדם ולא אחרי שהגיעו לטיפול החלב. מתשובת המשיבות שמקבלים אלפי פניות מידי יום של הורים זה מעיד על דיס-אינפורמציה של הציבור. הציבור רוצה מידע ומשרד הבריאות לא מספק לו אותו.

כבוד השופט נ' סולברג :

למקרא תגובת המדינה מה גבי סבורה שצריך להבהיר ולא הובהר?

עו"ד ברנס :

שהחיסיון לא נועד לטובת הילדים ולכן אנו עומדים על כך להפסיק אותו כי הוא לא משרת את טובת הילדים שמקבלים אותו. אינני מכירים מקור חוקי שמאפשר לתת טיפול רפואי מונע לאדם שלא משרת את טובתו.

כבוד השופט ס' גיזבראן :

מה היה קורה אם המדינה לא היתה מחסנת בכלל, היה ניתן לבוא אליה בטענות שלא דאג לשלום הציבור ובריאותו

עו"ד ברנס :

במקרים כאלה פקודת בריאות העם במצבי חירום מאפשר למדינה לכפות על הציבור.

כבוד השופט ס' גיזבראן :

כאשר באים ההורים לטיפת חלב האחות יוזמת את השאלות להורים ושואלת לגבי חיסוני הילדים, היכולים גם יכולים לטעות ולשכוח ואני חושב שיש מאגר של כל הילדים שקיבלו חיסונים משנת 2004 ועד היום, האם זה יכול להוות את הבסיס בנוסף לשאלות ההורים?

עו"ד קידר :

בחודש מאי 2013 התברר למדינה שיש נגיפי פוליו בביוב. המדינה לא רצה וחסנה את כל הילדים אלא היה תהליך עם שלושה שלבים עיקריים, בתחילה התחילו לחפש נתונים וללמוד ובוצע מהלך חיסון ברהט אחרי שהתברר שמדובר בנגיף פראי שלא נעצר הורחב המבצע לדרום ואח"כ לכל הארץ. השאלה מה האלטרנטיבה של העותרת? שמשד הבריאות לא יעשה כלום ונמתין עד שהנגיף ידביק אדם שלא מחוסן שלא באשמתו? כמו אנשים בעלי דיכוי חיסוני, האפשרות השניה היא כפי שאומרת חברתי ללכת לפקודת העם משנת 1940 ולהפעיל סמכויות דרקוניות קשות וישר ילכו עם פטיש 5 ק"ג ויכריחו אנשים לעשות חיסונים. קשה לקבל את טיעוני העותרת והתחושה היא שהעתירה הזו באה להתריס ולהגיד שזה לא בסדר, אבל צריך לבוא עם מידע בסיסי ולשיטתנו אין את זה כאן.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37

כבוד השופט נ' סולברג:

במענה לשאלותינו חברתך מתמקדת בטענה שההורים לא יודעים שהחיסון הוא לא לטובת ילדיהם, זה נכון?

עו"ד קידר:

אני מפנה לפרק ג' פסקות 36 ואילך הפננו לדוגמאות באתר האינטרנט. כל העלוניס מחולקים לציבור ויש אינטרס לדרבן את האנשים לבוא וזה מה שנעשה. אם נשווה את כמות המידע פה למידעים אחרים - כמות המידע פה היא עצומה. יש את מוקד קול הבריאות, יש פרסומות הכל נעשה ולכן המידע נמסר. בסוף כדי לקבל את החיסון אתה מקבל עלון ועובר את התחנה וצריך למלא טופס כל מי שבא להתחסן והוא משמש כלי עזר לאחות לכן אנו סבורים שהכל נעשה בצורה ראויה, המבצע חשוב בצורה משמעותית ויש אינטרס למדינה לבער את נגיף הפוליו כדי שאנשים לא יחלו, מעבר לעניין הבריאותי המשמעות של הנגיף לא טובה לכלכלה, לתיירות, זה משתייך למדינות שאנו לא מעוניינים להשתייך אליהם ולכן אנו מעוניינים שהנגיף יחוסל. אין מה לחסן את המבוגרים כי ממילא הם מחוסנים לכן קבוצת היעד הם ילידי שנת 2004 ואילך והסיכון שואף לאפס ומתוך מיליארדים שחוסנו עד היום יש אולי מקרה אחד וזה סיכון אפסי. כשהעותרת מדברת על הסיכונים היא מתעלם מכך שהחיסון המוחלש מתקבל ע"י מי שקיבל את החיסון המומת וזה מראה את חוסר המקצועיות שיש בעתירה. ולכן אנו סבורים שההחלטה שנעשתה פה היא מקצועית בלב המומחיות והמידע שנמסר לציבור מספק וככל שנוקף הזמן יש מידע ומשרד הבריאות נהג כהלכה והעתירה צריכה להדחות ואנו מבקשים הכרעה מהירה בעתירה כי יש עננה לא נכונה. לשאלת כבי נמסר לי שאין היום עדיין מאגר ממוחשב מלא ואיפה שיש כמובן שזה מהווה עזר. יש פנקס חיסונים לכל ילד ובנוסף יש את התשואול ואנו סבורים שאנשים יודעים ומכירים את מחלותיהם ובני ביתם, כל הורה יודע את מחלת בנו והטענה הזו לא רצינית ולכן המשרד עושה שימוש במידע שיש לו ואין לנו מידע מלא על כל החיסונים בצורה ממוחשבת.

עו"ד ברנס:

המשיבות לא סבורות שיש צורך בנקיטת צעד של חיסוני חובה ולכן המבצע הזה לא בא בגדר חיסונים בכפיה. לגבי סעיף 5 של תשואול ההורים האם הילדים סובלים ממחלות שונות נדמה כי ההורים לא מכירים בכלל את שמות המחלות,

כבוד השופט ס' ג'ובראן:

אז ההורה שואל מה זה ומקבל תשובה,

עו"ד ברנס:

חברי כל הזמן אומר שהמידע מפורסם אבל המידע והפרסומים לא מגיעים לכל מגזרי הציבור.

כבוד השופט נ' סולברג:

ומה גב' מציעה? בתחילה ההסבר רחב עד שהוא מצטמצם כשמגיעים לטיפת חלב, מה פסול בכך? מדוע גב' חושבת שיש פסול במצב של סכנה כל כך רחוקה לילדים המתחסנים כשיש תרומה הכרחית בכך לכלל האוכלוסייה?

כבוד השופט ס' גיבראן:

צריך לשלוח אחות לכל בית ולשאול מה קורה?

עו"ד ברנס:

אנו נסתפק בכך שיובהר שהחיסון לא נועד לטובת אותם ילדים שהם כבר מחוסנים.

כבוד השופט ס' גיבראן:

זו דרישה לא מקובלת, הרי בסוף זה לטובת הילדים עצמם. קשה לקבל על הדעת את המחשבה הזו שהיא לא נכונה. המטרה של משרד הבריאות לפתור את הנושא הזה אחת ולתמיד כדי לפתור את הבעיה ושכולנו נחיה בבריאות טובה.

עו"ד ברנס:

החיסון לא משרת את טובת הילדים שמקבלים אותו.

כבוד השופט ס' גיבראן:

יש לך חו"ד שאומרת במפורש את מה שאת אומרת?

עו"ד ברנס:

לא.

כבוד השופט ס' גיבראן:

איך את רוצה שנתערב במשהו רפואי כשאינן לה משהו שמבסס את טענתך?!

עו"ד ברנס:

אנו מבקשים שההורים ידעו שאותם ילדים כבר מחוסנים ובמקרה הגרוע הם יכולים להעביר את הנגיף.

כבוד השופט ס' גיבראן:

על דעת חבריי חשבנו להציע לגב' לשקול מחדש את עמדתה בעתירה. אולי העתירה הביאה לידיעת הציבור את הנושא עצמו אך למרות זאת אין מקום שביהמ"ש יתערב ואנו מצעים לגב' למשוך את העתירה.

עו"ד ברנס:

אנו משאירים לשיקול דעת.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

כבוד השופט סי גיבראן :
שיקול דעת יש לנו בחוק, אתם מוחלים על ההוצאות?

עו"ד קידר :
כן.

ניתן פס"ד.

קלדנית : זיזה